

Pekka Aikio ja Saamenmaa

KSS ry

Veikko Brax

12.3.2026

Pekka Aikio ja Saamenmaa

- Pekka Aikio on porosaamelaiseen poika, filosofian maisteri ja kunniatohtori. Hän on ollut Saamelaiskäräjien puheenjohtaja, Saamelaisinstituutin johtaja ja Saamelaiskomitean pääsihteeri. EU-vaaleissa 2014 hän oli vihreiden ehdokas. Tämä on hänen kertomuksensa saamelaisista.
- Saamelaiset ovat 100.000 ihmisen alkuperäiskansa, joka asuu neljän valtion alueella yhteensä kymmenenä kansana. Heitä yhdistää kieli ja etenkin poro.

Poro ei ole lehmä...

Reindeer Herding, Territorial system map (Fin Swe Nor)

- Poro on arktisiin kasviksiin erikoistunut märehittäjä
- Talvella poro syö jäkälää. Silloin sen aineenvaihdunta menee säästötilaan, ja jopa lumi käy sille juomasta.
- Poroja ei voi kasvattaa navetassa, kuten lehmiä
- Poro liikkuu laumoina laajoilla alueilla tuntureilla maasta toiseen ja takaisin .
- Paliskunta on poron omistajan alue. Niitä on kuvan mukaan kolmen valtion alueella, reilut sata.

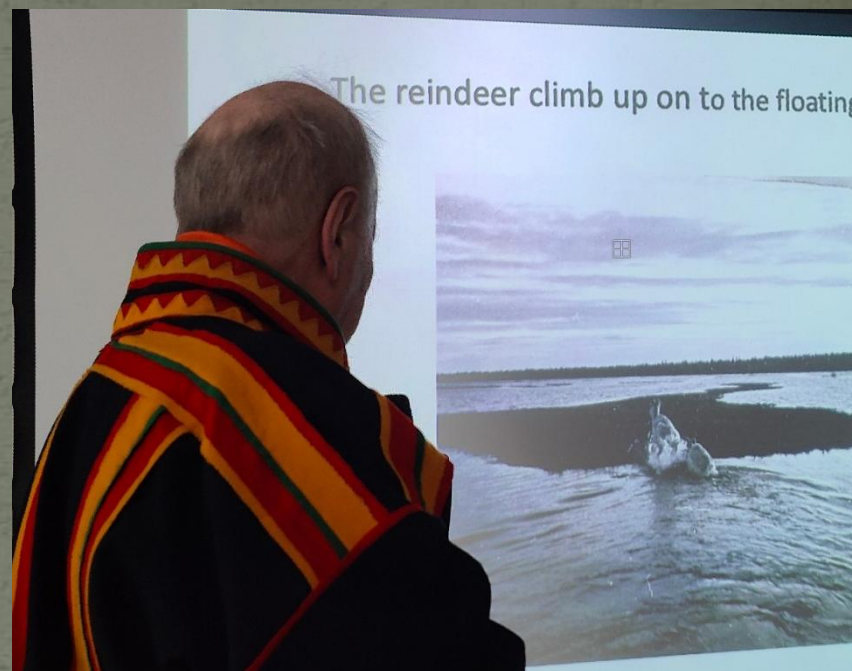
Rykimääikana porot voi erottaa...

- Rykimääikana hirvaat kokoavat laumansa. Poromies etsii niitä tuntureilta ja ajaa paliskuntansa aitaan erotusta ja lukemista varten.
- Lukemisen yhteydessä viilletään puukolla merkki.
- Hirvaat erotetaan aluksi ja luetaan.
- Sitten erotetaan ja luetaan vaatimet ja vasat.
- Vieraan paliskunnan porot palautetaan omistajilleen.
- Teuraaksi menevät porot erotetaan ja viedään EU- direktiivin mukaisesti teurastamoon.
- Lopuksi hirvaat ja vaatimet vasoineen pääsevät takaisin tunturille

Poron elämä tuntureilla vaikeutuu...

- Muu yhteiskunta aiheuttaa poroille yhä uusia vaaroja.
- Kuvassa poro yrittää nousta turvelautalle lepäämään, lopulta se väsyä ja hukkuu.
- Tekoaltaat peittävät suuria maa-alueita veden alle.
- Kullankaivajat rikkovat porojen elinalueita.
- Petoeläimet tappavat poroja yhä enemmän
- Juna voi ajaa radalla liikkuvan porotokan yli.
- Turistit voivat häiritä porojen liikkumista tuntureilla.
- Suuret sotaharjoitukset häiritsevät porojen elämää

Saamelaiset haluaisivat Saamenmaan

- Saamelaiset ovat Lapin alkuperäiskansa.
- Saamenmaa (Sápmi) on jakautunut Norjan, Ruotsin ja Suomen sekä Venäjän alueille. **Niitä voisi yhdistää yhteisen kielen, kulttuurin ja porotalouden näkökulmasta .**
- Saamenmaassa asuu noin 100.000 saamelaista, **mutta Suomessa vain 10.000.**
- Saamenmaan Suomen puoleinen alue on Ylä-Lappi, eli Enontekiö, Inari, Utsjoki ja Sodankylän pohjoisosa. **Mutta yli puolet Suomen saamelaisista asuu sen alueen ulkopuolella, jopa Helsingissä.**
- Suomen saamelaisista puhuu saamea äidinkielenään kolmannes. Peruskoulu, lukio ja yliopisto aloittivat Saamen opetuksen 1970-luvulla. **Mutta opettajakoulutus ja oppimateriaali tarvitsevat tukea.**
- Suomessa saamelaisten asioita hoitaa nyt **Saamelaiskäräjät**.
- Tässä vielä tietoa **porosta ja paliskunnista**
- Ja tässä saamelaisen ruoan **reseptejä**

Kiitos...

